

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2018
8. volební období

57.

USNESENÍ
výboru pro evropské záležitosti
z 8. schůze
ze dne 14. března 2018

ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Boj proti nezákonnému obsahu on-line: Zvyšování odpovědnosti on-line platforem /kód dokumentu 12879/17, KOM(2017) 555 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR po vyslechnutí informace náměstka ministra průmyslu a obchodu Ing. Mariana Piecha, Ph.D., JUDr. Adély Faladové z oddělení autorského práva Ministerstva kultury, ředitele odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra Mgr. Davida Chovance a Mgr. Patrika Tovaryše z oddělení koordinace digitální agendy Úřadu vlády, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Františka Kopřivy a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jiří Valenta v. r.
ověřovatel

František Kopřiva v. r.
zpravodaj

Ondřej Benešík v. r.
předseda

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Boj proti nezákonnému obsahu on-line: Zvyšování odpovědnosti on-line platforem

KOM(2017) 555 v konečném znění, kód Rady 12879/17

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
18. 10. 2017

- **Datum projednání ve VEZ:**
12. 1. 2018 (1. kolo)

- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 23. února 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 2. března 2018 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**
Komise dne 28. září 2017 zveřejnila Sdělení nazvané Boj proti nezákonnému obsahu on-line - Zvyšování odpovědnosti on-line platforem. Toto sdělení je součástí strategie Komise pro jednotný digitální trh.

Komisi k vydání sdělení vedly především důvody související se zvyšující se dostupností teroristických materiálů na internetu a s jejich šířením. Iniciativa souvisí i s některými ustanovení směrnice o elektronickém obchodu¹, jež upravuje mimo jiné i otázky odstraňování

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu, dostupná na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0031>

nelegálního obsahu on-line a poskytuje ochranu platformám v těch případech, kdy nelegální obsah hostují nevědomky (zákaz uložení obecné povinnosti dohledu).

Komise také ve svém pracovním programu na rok 2018 zveřejněném v říjnu 2017 dále oznámila, že představí legislativní návrh ve věci spravedlivého nastavení vztahů mezi platformami a podnikateli a nelegislativní dokument týkající se výzev, jimž čelí platformy v souvislosti s šířením falešných zpráv.²

- **Obsah a dopad:**

Sdělení obsahuje soubor nezávazných pokynů. Pravidla v něm stanovená tedy nejsou právně závazná a nepředstavují změnu stávajícího právního rámce. Cílem těchto nezávazných pokynů je zajištění sdílení zásad dobré praxe uplatňovaných v oblasti odhalování a odstraňování nezákonného obsahu online, znemožňování přístupu k němu a předcházení jeho objevování. Pokyny by také měly přispět ke zlepšení transparentnosti a ochrany lidských práv v on-line prostředí.

Sdělení je strukturálně rozděleno na šest částí:

1) *Úvod*

V úvodu Komise představuje cíle sdělení. Uvádí zde, že se jedná o soubor nezávazných principů pro poskytovatele služeb on-line platform a dalších služeb ukládání obsahu (např. služeb cloudových úložišť, sociálních sítí a sítí pro sdílení videa) týkajících se oznamování a odstraňování nelegálního obsahu. Tyto principy mají současně zabránit i tomu, aby z důvodu přílišné obezřetnosti nebyl spolu s nezákonným obsahem odstraněn i legitimní obsah. Cílem sdělení je mimo jiné i vyjasnění odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v případech, kdy uplatňují aktivní opatření k odhalování a odstraňování nezákonného obsahu nebo znemožnění přístupu k němu (tzv. opatření „milosrdného samaritána“).

2) *Souvislosti*

Z článku 14 směrnice o elektronickém obchodu a navazující judikatury SDEU vyplývá, že online platformy jsou jako poskytovatelé služeb informační společnosti vyňaty z odpovědnosti za případný nezákonný obsah na nich umístěných informací, pokud jsou splněny následující podmínky:

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů, Pracovní program Komise na rok 2018 Agenda pro jednotnější, silnější a demokratičtější Evropu, ze dne 30. října 2017, KOM(2017) 650 v konečném znění, příloha 1, dostupný na:

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13837-2017-ADD-1/cs/pdf>

- a) Služby, které platforma svým uživatelům poskytuje, musí být pouze technické, automatické a pasivní povahy – platforma tedy nesmí hrát ve vztahu k na ní umístěným informacím aktivní úlohu, spočívající např. v uspořádávání nebo propagaci umístěného obsahu, která by jí umožňovala mít nad umístěnými informacemi kontrolu;
- b) Poskytovateli služeb informační společnosti provozujícímu platformu nesmí být známo, že se na platformě nacházejí nezákonné informace;
- c) Jakmile se poskytovatel služeb informační společnosti o existenci nezákonných informací na své platformě dozví, ihned musí podniknout kroky vedoucí k jejich odstranění nebo ke znemožnění přístupu k nim.

Z obsahu sdělení je třeba považovat za důležitý i názor Komise, že vynětí poskytovatelů služeb platform z odpovědnosti za obsah informací uložených jejich uživateli se vztahuje i na ty poskytovatele, kteří ze svých platform dobrovolně aktivně odstraňují nezákonný obsah, a to i v případě, kdy k jeho odhalování a odstraňování používají automatické nástroje a nástroje zabráňující opětovnému nahrávání nezákonného obsahu (tzv. opatření „milosrdného samaritána“). Komise uvádí, že uplatňování těchto automatických opatření k předcházení nezákonnému obsahu ještě samo o sobě neznamená, že platforma hraje aktivní úlohu ve vztahu k na ní umístěným informacím.

Z článku 15 směrnice o elektronickém obchodu zároveň vyplývá, že poskytovatelům služeb informační společnosti nelze uložit obecnou povinnost dohledu nad obsahem informací umístěných na jejich platformách nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost. Toto ustanovení se však vztahuje pouze na obecnou povinnost dohledu. Nebrání uložení povinnosti dohledu ve zvláštních případech a relevantními rozhodnutími vnitrostátních orgánů v souladu s vnitrostátními předpisy.

Komise ve sdělení uvádí, že jejím cílem není harmonizovat obsah pojmu „nezákonný obsah“. Vymezení tohoto pojmu ponechává relevantním vnitrostátním právním předpisům.

3) *Odhalování a oznamování nezákonného obsahu*

Sdělení v této části představuje možné postupy, které by on-line platformy, příslušné orgány a uživatelé mohli využít za účelem lepšího odhalování nelegálního obsahu:

- a) Měla by probíhat úzká spolupráce mezi on-line platformami a donucovacími a jinými příslušnými orgány tak, aby příslušné orgány mohly on-line platformy snadno informovat o nezákonném obsahu a žádat jeho rychlé odstranění (aniž by už musely mít soudní příkaz nebo správní rozhodnutí) a on-line platformy naopak mohly upozorňovat donucovací orgány na nezákonný obsah za účelem zajištění postihu jeho autorů;
- b) On-line platformy a donucovací nebo jiné příslušné orgány by měly spolupracovat na vývoji technických řešení určených k předcházení nezákonnému obsahu – měla by být např. zřízena kontaktní místa nebo definována digitální rozhraní k usnadnění vzájemné spolupráce;
- c) Poskytovatelé služeb informační společnosti by měli přednostně odstraňovat nezákonný obsah, jehož výskyt byl nahlášen prostřednictvím tzv. „důvěryhodných oznamovatelů“, tedy subjektů specializovaných v oblasti rozpoznávání nezákonného obsahu s vyvinutými strukturami na odhalování a identifikaci takového on-line obsahu

(např. jednotka Europolu pro oznamování internetového obsahu, síť horkých linek INHOPE pro hlášení materiálů týkajících se pohlavního zneužívání dětí, specializované organizace občanské společnosti nebo poloveřejné subjekty);

- d) Oznamovat nezákonný obsah by mělo být vhodným způsobem umožněno i uživatelům on-line platformám;
- e) On-line platformy by také měly uplatňovat vlastní proaktivní opatření k odhalování a odstraňování nezákonného obsahu.

4) *Odstraňování nezákonného obsahu*

Sdělení dále poskytuje on-line platformám vodítka k tomu, jakým způsobem by měly co nejrychleji odstraňovat nezákonný obsah. Odstranění tohoto obsahu však zároveň nesmí bránit účinnému prosazování práva. V tomto ohledu sdělení obsahuje např. následující východiska:

- a) On-line platformy by měly postupovat v souladu se směrnicí o elektronickém obchodu, která vyžaduje, aby „neprodleně“ přijaly opatření k odstranění nezákonného obsahu;
- b) Vzhledem k různým typům nezákonného obsahu se vhodné postupy pro hodnocení jeho protiprávnosti a odstraňování mohou značně lišit (např. posouzení protiprávnosti materiálu zobrazujícího pohlavní zneužívání dětí bude snazší, než posouzení protiprávnosti urážlivých výroků);
- c) Určité nejnebezpečnější typy nezákonného obsahu budou vyžadovat rychlejší postupy vedoucí k jeho odstranění, než jiné, aby v případě prodlevy nedošlo ke vzniku vážné újmy (např. u materiálů podněcujících k terorismu);
- d) Měly by být zavedeny záruky proti nadměrnému odstraňování obsahu a zneužívání systému – např. možnost podání protioznámení při neoprávněném odstranění legálního obsahu nebo možnost obnovení či povolení opětovného nahrávání uživatelem u neoprávněně odstraněného obsahu.

5) *Zamezení opětovnému výskytu nezákonného obsahu*

Tato část sdělení poskytuje on-line platformám vodítka, jakým způsobem zajistit, aby se nezákonný obsah, který již jednou odstranily, znovu neobjevil on-line.

- a) Komise on-line platformy vybízí k tomu, aby používaly a vyvíjely automatické technologie sloužící k detekování nezákonného obsahu a zamezení jeho znovuobjevení on-line;
- b) Všechny on-line platformy by měly mít přístup do databází, které jsou užívány k tomu, aby automaticky identifikovaly nezákonný obsah, za podmínky zajištění dodržování právních předpisů na ochranu osobních údajů a hospodářské soutěže.

6) *Závěry*

V závěru sdělení Komise předpokládá, že on-line platformy podniknou další rychlé kroky v oblasti odhalování a odstraňování nezákonného obsahu, především pokud se jedná o obsah podněcující k nenávisti, násilí a terorismu. Komise bude sledovat pokrok učiněný

v odstraňování nezákonného obsahu a posoudí, zda jsou nezbytná další opatření včetně případného přijetí legislativního návrhu. Na základě konzultací se zájmovými subjekty Komise zhodnotí, zda by způsoby pro oznamování nezákonného obsahu a pro podávání zpráv o odstraňování nezákonného obsahu v zájmu transparentnosti měly být do budoucna standardizovány. Po příslušných analýzách bude také zváženo zavedení pevných časových lhůt pro odstraňování nezákonného obsahu. Tento proces hodnocení by měla Komise dokončit do května 2018.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR sdělení vítá. Ve svém stanovisku uvádí, že ČR by měla usilovat o spravedlivou rovnováhu práv v digitálním prostředí. Měla by být zajištěna rovnováha mezi lidskými právy, právy duševního vlastnictví, svobodou podnikání, ochranou duševního vlastnictví a svobodným šířením informací a přístupem k nim.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Evropská rada v závěrech ze svého zasedání konaného ve dnech 22. – 23. června 2017³ vyzvala podniky k tomu, aby vyvinuly nové technologie a nástroje ke zlepšení automatického odhalování a odstraňování obsahu podněcujícího k terorismu s tím, že v nezbytných případech by toto úsilí mělo být doplněno legislativními opatřeními na úrovni EU.

K předložení návrhu řešení této situace požádal Komisi i Evropský parlament, a to ve svém usnesení o on-line platformách z června 2017⁴, v němž zároveň platformy vyzval k zintenzivnění opatření pro boj proti nezákonnému a škodlivému obsahu.

Sdělení bylo v Evropském parlamentu přiděleno výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů (IMCO) jako gesčnímu výboru. Prozatím nedošlo ke jmenování zpravodaje. Ke sdělení bude přijímat stanovisko také výbor pro právní záležitosti (JURI), výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) a výbor pro kulturu a vzdělávání (CULT).

Další harmonogram projednávání dokumentu v orgánech EU prozatím není znám.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. b e r e n a v ě d o m í sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Boj proti nezákonnému obsahu online – Zvyšování odpovědnosti on-line platform, v konečném znění, COM(2017) 555 final, kód Rady 12879/17;

2. b e r e n a v ě d o m í stanovisko vlády k tomuto dokumentu;

³ Závěry Evropské rady, ST 8 2017 INIT ze dne 22. a 23. června 2017, dostupné na: <http://www.consilium.europa.eu/media/23965/22-23-euco-final-conclusions-cs.pdf>

⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. června 2017 o on-line platformách a jednotném digitálním trhu (2016/2276(INI)), dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0272+0+DOC+XML+V0//CS>

3. **u p o z o r ň u j e** na možné technické problémy při praktické implementaci tohoto doporučení, zejména v souvislosti s obnovením neoprávněně odstraněného obsahu;
4. **u p o z o r ň u j e**, že automatizované nástroje jsou pro administrátory pouze podpůrné a nefungují jako autonomní řešení; dále **u p o z o r ň u j e**, že opětovnému nahrávání obsahu nelze v praxi 100% zamezit, jelikož automatizované nástroje si stále ještě neporadí s jednoduchými modifikacemi originálního obsahu, navíc v případě oznámení o odstranění obsahu pachatel může identifikovat provozovatelem použité techniky;
5. **p o v ě ř u j e** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby v rámci politického dialogu postoupil toto usnesení předsedovi Evropské komise.

Jiří Valenta v. r.
ověřovatel

František Kopřiva v. r.
zpravodaj

Ondřej Benešík v. r.
předseda